

DELEGATURA UOKiK W KATOWICACH

Katowice, dnia 20. 07. 2007r.

RKT – 61 – 63/06/AD

DECYZJA Nr RKT - 26 /2007

Zgodnie z art. 131 ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.), stosownie do art. 28 ust. 6 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (tekst jedn. Dz. U. z 2005r. Nr 244, poz. 2080 z późn. zm.) i § 6 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 19 lutego 2002 r. w sprawie określenia właściwości miejscowej i rzeczowej delegatur Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (Dz. U. z 2002r. Nr 18, poz. 172 ze zm.),

- działając w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów:
po przeprowadzeniu wszczętego z urzędu postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, przeciwko Małgorzacie D., prowadzącej działalność gospodarczą jako SEMAX – Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe w Będzinie, ul. (...):

I. Na podstawie art. 23 e ust. 2 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 23 a ust. 1 tej ustawy **uznaje się za naruszającą zbiorowe interesy konsumentów** stosowaną przez Małgorzatę D. praktykę polegającą na zwalnianiu się przez przedsiębiorcę od odpowiedzialności za szkodę powstałą w mieniu konsumenta w wyniku nienależytego wykonania usługi pralniczej, jeśli ta przekracza kwotę 200 zł i przekazywaniu swoich obowiązków związanych z umowami o dzieło zawieranymi z konsumentami towarzystwu ubezpieczeniowemu, co jest sprzeczne z art. 519 § 2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.) **i stwierdza się zaniechanie jej stosowania z dniem 15. 12. 2005r.**

II. Na podstawie art. 72 w związku z art. 75 ustawy z dnia 15 grudnia 2000r. o ochronie konkurencji i konsumentów obciąża się Małgorzatę D., prowadzącą działalność gospodarczą jako SEMAX – Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe w Będzinie, kosztami opisanego na wstępie postępowania w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów oraz zobowiązuje się tego przedsiębiorcę do zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów kosztów postępowania w kwocie 93 zł (słownie: dziewięćdziesięciu trzech złotych).

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (zwany dalej także Prezesem Urzędu) przeprowadził w sprawie działalności Małgorzaty D. (zwanej dalej także przedsiębiorcą) postępowanie wyjaśniające (sygn. akt RKT-61-19/06/AD), w toku którego powzięto podejrzenie, że wyżej opisane zachowanie przedsiębiorcy może stanowić praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów. W związku z tym, postanowieniem nr 1 z dnia 05. 07. 2006r. (dowód: karta nr 1) wszczęto niniejsze postępowanie pod zarzutem stosowania praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów polegającej na zwalnianiu się przez

przedsiębiorcę od odpowiedzialności za szkodę powstałą w mieniu konsumenta w wyniku nienależytego wykonania usługi pralniczej, jeśli ta przekracza 200 zł i przekazywaniu swoich obowiązków związanych z umowami o dzieło towarzystwu ubezpieczeniowemu.

W toku niniejszego postępowania przedsiębiorca przesłał dokumenty reklamacyjne dotyczące szkody przewyższającej równowartość 200 zł (dowód: karty nr 40 – 54). W piśmie z dnia 03. 01. 2007r. (dowód: karta nr 61) oświadczył on, że umowa z Towarzystwem Ubezpieczeniowym HDI Asekuracja przestała obowiązywać z dniem 14. 12. 2005r. (dowód: karta nr 61).

Pismem z dnia 10. 04. 2007r. (dowód: karta nr 70) zawiadomiono przedsiębiorcę o zakończeniu zbierania materiału dowodowego i o możliwości zapoznania się z nim, jednakże w wyznaczonym terminie przedsiębiorca nie skorzystała z przedmiotowego uprawnienia.

Prezes Urzędu ustalił następujący stan faktyczny:

Małgorzata D. prowadzi działalność gospodarczą na podstawie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej Prezydenta Miasta Będzina pod numerem (...) jako SEMAX – Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe (dowód: karta nr 30). W ramach tej działalności przedsiębiorca prowadzi pralnię chemiczną, w związku z czym zawiera z konsumentami umowy dotyczące czyszczenia odzieży oraz dywanów.

Małgorzata D. zawarła umowę ubezpieczenia z Tryg Polska Towarzystwem Ubezpieczeń S.A. (zwaną dalej także towarzystwem ubezpieczeniowym lub ubezpieczycielem). Spółka ta zmieniła następnie nazwę na HDI Asekuracja Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. Zawarcie przedmiotowej umowy potwierdza polisa ubezpieczenia o numerach Seria FI nr A 0018768 (dowód: karta nr 33), do której dołączono „Ogólne warunki ubezpieczenia FIRMA – Działaj bezpiecznie” (dowód: karty nr 16 – 24).

W okresie obowiązywania ww. umowy przedsiębiorca zorganizował swoją działalność w ten sposób, że w przypadku wystąpienia szkód w mieniu konsumentów, których wysokość nie przekraczała równowartości 200 zł, reklamacje przedsiębiorca rozpatrywał samodzielnie. W przypadku, gdy wartość szkody przewyższała ww. kwotę, konsument mógł dochodzić roszczeń od towarzystwa ubezpieczeniowego (dowód: karty nr 9 – 10, 15 - 24). Jak wynika z wyjaśnień złożonych przez przedsiębiorcę wysokość szkody w początkowej fazie podawał klient, natomiast wysokość odszkodowania była ustalana przez ubezpieczyciela na podstawie opinii oraz wyceny rzeczoznawcy (dowód: karta nr 26). Przedsiębiorca przekazywał dokumenty związane z reklamacją towarzystwu ubezpieczeniowemu i to ono prowadziło sprawę, w tym kontaktowało się z konsumentem, aż do jej zakończenia. Ubezpieczyciel informował przedsiębiorcę o stanie sprawy. Przedsiębiorca wyjaśnił, że w przypadku szkody o wartości nieprzekraczającej 200 zł zasady wypłaty odszkodowania są ustalane indywidualnie z klientami w drodze polubownej. W przypadku braku porozumienia sprawa jest rozpatrywana na drodze sądowej.

Zakres praw i obowiązków przedsiębiorcy oraz konsumentów zawierających z nim umowy unormowano w „Regulaminie Pralni Chemicznej” (dowód: karty nr 15 i 68). W czasie, gdy przedsiębiorca był objęty ochroną wynikającą z umowy ubezpieczenia, stosował on w ww. wzorcu postanowienie, z którego wynikało, że ewentualne roszczenia klientów przekraczające kwotę 200 zł będą rozpatrywane przez towarzystwo ubezpieczeniowe (dowód: karta nr 15).

W toku niniejszego postępowania Małgorzata D. oświadczyła, że ww. umowa ubezpieczenia przestała obowiązywać dnia 14. 12. 2005r. (dowód: karta nr 61). Przedsiębiorca przedłożył też aktualnie obowiązujący „Regulamin Pralni Chemicznej SEMAX” (karta nr 68), w którym wskazano jedynie, że wszelkie reklamacje będą załatwiane w biurze przedsiębiorcy.

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

I.

Dnia 21 kwietnia 2007r. weszła w życie ustawa z dnia 16 lutego 2007r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. Nr 50, poz. 331 ze zm.). Zgodnie z art. 131 ust. 1 tej ustawy do postępowań wszczętych na podstawie ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów z 2000r. i niezakończonych do dnia wejścia w życie nowej ustawy stosuje się przepisy dotychczasowe, w związku z czym niniejsza decyzja zostaje wydana w oparciu o przepisy właściwej ustawy z 2000r. Ze względu na to w dalszej części decyzji ilekroć jest mowa o ustawie o ochronie konkurencji i konsumentów należy przez to rozumieć ustawę z 2000r. Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów określa zasady podejmowanej ochrony interesów przedsiębiorców i konsumentów w interesie publicznym. Ustawa ta reguluje zasady i tryb przeciwdziałania praktykom naruszającym zbiorowe interesy konsumentów, jeżeli praktyki te wywołują lub mogą wywoływać skutki na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Praktyki naruszające zbiorowe interesy konsumentów zdefiniowano w art. 23 a ww. ustawy. Z przepisu tego wynika, że praktyką naruszającą zbiorowe interesy konsumentów jest godzące w nie bezprawne działanie przedsiębiorcy. Dla stwierdzenia naruszenia art. 23 a ust.1 ww. ustawy niezbędne jest więc wykazanie, że łącznie zostały spełnione następujące przesłanki:

- działanie przedsiębiorcy jest bezprawne,
- działanie to godzi w zbiorowe interesy konsumentów.

Postępowanie w sprawie stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów może być prowadzone przeciwko przedsiębiorcy. W tym miejscu należy wyraźnie wskazać, że stronie niniejszego postępowania przysługuje status przedsiębiorcy zarówno w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 lipca 2004r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. Nr 173, poz. 1807 ze zm.), jak i w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, gdyż zgodnie z tymi przepisami za przedsiębiorcę uważa się osobę fizyczną wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą. W toku czynności prowadzonych przez Prezesa Urzędu ocenie podlegają praktyki przedsiębiorcy podejmowane przez niego wobec konsumentów. W przypadku pojęcia „konsument” art. 4 pkt 11 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów odwołuje się do ustawy Kodeks cywilny (zwanej dalej także Kc), która w art. 22¹ stanowi, że konsumentem jest osoba fizyczna dokonująca czynności prawnej niezwiązanej bezpośrednio z prowadzoną przez nią działalnością gospodarczą lub zawodową. Z istoty umów zawieranych w pralni chemicznej, jak i ze zgromadzonych dokumentów wynika, że Małgorzata D. zawiera umowy z konsumentami.

Jak wskazano powyżej, aby Prezes Urzędu mógł stwierdzić naruszenie przez przedsiębiorcę art. 23 a ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, musi zastosować inne ustawy, w których unormowano prawa i obowiązki przedsiębiorców zawierających umowy z konsumentami i na podstawie ich przepisów ocenić, czy działanie przedsiębiorcy jest niezgodne z prawem. Umowa z pralnią chemiczną o czyszczenie odzieży ma charakter umowy o dzieło, co potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 20 maja 1986 r. (III CRN 82/86). Wobec tego do umów rozważanych w niniejszym przypadku zastosowanie mają przepisy art. 636 Kc, jak i przepisy ogólne o zobowiązaniach zawarte w tej ustawie.

Zgodnie z art. 637 § 1 Kc, jeżeli dzieło ma wady, zamawiający może kierować odpowiednie żądania do przyjmującego zamówienie, który jest w rozważanej sytuacji dłużnikiem. Zasady zmiany dłużnika określono natomiast w art. 519 Kc, który w § 1 stanowi, że osoba trzecia może wstąpić w miejsce dłużnika, który zostaje z długu zwolniony. Przejęcie długu, o jakim mowa powyżej może jednak nastąpić zgodnie z art. 519 § 2 Kc przez umowę między wierzycielem a osobą trzecią za zgodą dłużnika albo przez umowę między dłużnikiem a

osobą trzecią za zgodą wierzyciela. Zawsze konieczne jest zawarcie umowy przenoszącej dług i zgoda bądź to wierzyciela bądź dłużnika. Dodatkowo zważyć należy, że umowa o przejęcie długu pod rygorem nieważności powinna być zawarta na piśmie. Analogiczny wymóg dotyczy wyrażenia zgody przez wierzyciela.

W niniejszej sprawie przedsiębiorca, a więc dłużnik zawarł umowę z towarzystwem ubezpieczeniowym, czyli z osobą trzecią. W świetle przytoczonych przepisów prawa na przejęcie długu i wypełnianie zobowiązań wynikających z nienależytego wykonania umowy o dzieło pralnia chemiczna powinna każdorazowo uzyskać zgodę konsumenta. W pkt. 15 „Regulaminu Pralni Chemicznej” zawarto zastrzeżenie, zgodnie z którym ewentualne roszczenia ze strony klienta przekraczające kwotę 200 zł miały być rozpatrywane przez ubezpieczyciela (dowód: karta nr 15). Nawet, gdyby uznano, że taka klauzula zawarta w umowie stanowi wyrażenie zgody na przejęcie długu, wobec niezachowania formy pisemnej, należałoby uznać zastrzeżenie to za nieważne. Pomocniczo można odwołać się do art. 385³ pkt 5 Kc, z którego wynika, że za niedozwolone postanowienia umowne uważa się te, które zezwalają kontrahentowi konsumenta na przeniesienie praw i przekazanie obowiązków wynikających z umowy bez zgody konsumenta. Przepis ten potwierdza słuszność dokonanej przez Prezesa Urzędu oceny, zgodnie z którą przeniesienie praw i obowiązków wynikających z umowy na osobę trzecią bez zgody konsumenta jest zakazane. W niniejszym przypadku nie kwestionuje się postanowienia umownego, lecz praktykę przedsiębiorcy, ustalony przez niego sposób zachowania. W tym miejscu należy stwierdzić, że przedsiębiorcy przysługuje prawo zawarcia umowy ubezpieczenia, lecz konsekwencją tego nie może być sytuacja, w której roszczenia o odszkodowanie w związku z powstaniem szkody na rzeczy będą kierowane do towarzystwa ubezpieczeniowego, a na konsumentów zostanie nałożony obowiązek ich dochodzenia u podmiotu innego, niż ten, z którym zawarli oni umowy. Konsumenty powinni mieć możliwość dochodzenia swoich praw bezpośrednio u przedsiębiorcy, z którym zawarli umowy. Ten, jeśli ubezpieczył swoją działalność, może w dalszej kolejności, w przypadku zaistnienia określonych okoliczności, dochodzić roszczeń od towarzystwa ubezpieczeniowego. Opisane działanie przedsiębiorcy należy uznać za niezgodne nakazem wyrażonym w art. 519 § 2 Kc. W tych okolicznościach sprawy należało stwierdzić, że zachowanie przedsiębiorcy było bezprawne. Godziło ono też w interesy konsumentów w ten sposób, że musieli oni dochodzić ewentualnych roszczeń od podmiotu trzeciego, innego niż ten, z którym zawarli umowę. Sytuacja taka narażała ich na dodatkowe koszty, gdyż byli zmuszeni prowadzić korespondencję z przedsiębiorcą, którego biuro jest zlokalizowane w innym mieście niż siedziba pralni.

Kolejną przesłanką, jaka musi zostać spełniona, aby określone zachowanie uznać za praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów, to naruszenie zbiorowych interesów konsumentów. Jak wskazano powyżej przedsiębiorca prowadzi pralnię chemiczną, a w związku z prowadzoną przez niego działalnością zawiera z konsumentami umowy o dzieło w postaci umów o czyszczenie odzieży i dywanów. Z charakteru niniejszej działalności wynika, że umowy te są zawierane z szerokim gronem konsumentów, potencjalnie każdy może zawrzeć umowę z przedsiębiorcą w tym zakresie. To uzasadnia twierdzenie, że konsekwencje czynów podejmowanych przez przedsiębiorcę są odczuwalne dla szerokiego i nieoznaczonego grona konsumentów. W tym stanie rzeczy należało stwierdzić, że w rozważanej sprawie doszło do naruszenia zbiorowych interesów konsumentów. W związku z tym, że zostały spełnione obie przesłanki wymienione w art. 23 a ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów, należało stwierdzić, że działanie przedsiębiorcy oceniane w ramach niniejszego postępowania stanowi praktykę naruszającą zbiorowe interesy konsumentów.

W toku prowadzonych czynności przedsiębiorca oświadczył, że umowa z ubezpieczycielem wygasła dnia 14. 12. 2005r. (dowód: karta nr 61). W związku z tym zmianie uległ też zawarty

w regulaminie zapis normujący kwestie rozpatrywania reklamacji (dowód: karta nr 68). Obecnie przedsiębiorca nie przenosi ciężących na nim obowiązków na osoby trzecie, np. na ubezpieczyciela. W tych okolicznościach sprawy należało uznać, że z dniem wygaśnięcia umowy ubezpieczenia zachowanie przedsiębiorcy przestało naruszać art. 519 § 2 Kc, w związku z czym doszło do zaniechania stosowania kwestionowanej w tej decyzji praktyki naruszającej zbiorowe interesy konsumentów. Wobec tego, stosownie do art. 23 e ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów orzeczono, jak w pkt. I sentencji niniejszej decyzji.

II.

Zgodnie z art. 75 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 72 tej ustawy, jeżeli postępowanie zostało wszczęte z urzędu i w jego wyniku stwierdzono naruszenie przepisów ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, zobowiązany jest ponieść koszty tego postępowania.

Postępowanie w sprawie stosowania przez Małgorzatę D. praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów zostało wszczęte z urzędu. W wyniku tego postępowania Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w punkcie I sentencji decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania dla Prezesa Urzędu, są wydatki związane z korespondencją prowadzoną z przedsiębiorcą. W związku z powyższym postanowiono obciążyć Małgorzatę D. kosztami postępowania w wysokości 93 zł (słownie: dziewięćdziesięciu trzech złotych).

Koszty niniejszego postępowania przedsiębiorca obowiązany jest wpłacić na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Warszawie w NBP o/o Warszawa Nr 51101010100078782231000000.

Stosownie do treści art. 78 ust. 1 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z art. 479²⁸ § 2 k.p.c. – od niniejszej decyzji przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie dwutygodniowym od daty jej doręczenia, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach.

Na postanowienie zawarte w punkcie II niniejszej decyzji, na podstawie art. 78 ust. 6 ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów w związku z 479²⁸ § 1 pkt 2 k.p.c. przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie – Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów – Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Katowicach w terminie tygodnia od dnia doręczenia.

DYREKTOR DELEGATURY
URZĘDU OCHRONY KONKURENCJI
I KONSUMENTÓW W KATOWICACH

Alicja Kral